

Kommunledningsförvaltningen

Riktlinje för fullgörande av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2024/687	Datum för beslut 2024-09-17	Version -
Beslutsinstans Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig Ledningsstaben	Ansvarig för uppföljning Verksamhetsutvecklare	Reviderad -
Dokumentet gäller Tills vidare		Granskad av -	Aktualiserad -
Dokumentet gäller för Samtliga förvaltningar			

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Uppsiktsplikten i reglementet	3
2.1	Hur fullgörs uppsiktsplikten över nämnderna, bolagen och förbunden.....	3
2.2	Uppsikt över kommunal stiftelse.....	5
2.3	Uppsikt för verksamhet enligt avtalssamverkan	5
2.4	Uppsikt över kommunalförbund och samordningsförbund	5
2.5	Årsredovisning och ansvarsfrihet i nämnder, bolag och förbund.....	6

1 Inledning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Styrelsen ska följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs.

Förstärkt uppsiktspflicht gäller för kommunala aktiebolag. Det innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut för varje bolag ska pröva om verksamheten under föregående år varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala kompetensen. Om så inte är fallet ska förslag om nödvändiga åtgärder framläggas till fullmäktige.

De nämnder, kommunalförbund samt hel- och delägda bolag vars verksamhet inte är av obetydlig omfattning och som kommunen på grund av andelsinnehav har ett bestämmande eller väsentligt inflytande över omfattas av uppsiktspflichten.

Uppsiktsplikten begränsas till rätten att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt att, på förekommen anledning, ge KF möjlighet att ingripa egenskap av högsta beslutande organ.

2 Uppsiktsplikten i reglementet

Det framgår av reglementet för kommunstyrelsen och övriga nämnder att kommunstyrelsens uppgift är att:

- Ha uppsikt över nämndernas verksamhet samt kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund.
- Ha uppsikt över verksamhet och uppdrag som bedrivs av annan juridisk person eller samverkansorganisation i vilken kommunen ingår.
- Kontrollera och följa upp verksamhet, när vård av kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare
- Årligen fatta beslut enligt kommunallagen 6 kap § 9 gällande uppsiktspflicht över kommunala bolag.

2.1 Hur fullgörs uppsiktspflichten över nämnderna, bolagen och förbunden

Uppsiktsplikten utövas genom flera regelbundna aktiviteter under verksamhetsåret. Aktiviteterna är i huvudsak knutna till kommunens planerings- och uppföljningsprocesser och de upplysningar som därigenom lämnas. Uppsiktsplikten är hela kommunstyrelsens ansvar. Om endast delar av styrelsen, exempelvis presidium/arbetsutskott, medverkar i en aktivitet ska återrapportering ske till hela styrelsen. Denna återrapportering kan ske både muntligt och skriftligt.

För att fullgöra sin uppgift får kommunstyrelsen från övriga nämnder, utskott, beredningar och anställda begära in yttranden och upplysningar. Kommunstyrelsen kan även via uppdrag till kommundirektören beställa fördjupade uppföljningar eller initiera särskilda granskningar.

Beslut om att kommunstyrelsen vill ha ytterligare uppgifter görs löpande under året när behov uppstår. Utifrån sin roll kan kommunstyrelsen göra påpekanden och lämna råd/anvisningar till nämnder, utskott och styrelser. Om det är nödvändigt med mer långtgående åtgärder får styrelsen föreslå att kommunfullmäktige ska agera.

Arbetets upplägg bör vara flexibelt för att kunna fånga aktuella frågor. En viktig utgångspunkt är att aktiviteter ska anpassas efter väsentlighet och vad som bedöms rimligt med hänsyn till nytta för parter och rådande omständigheter. Aktiviteterna kan därför variera över tid, både till form, omfattning och inriktning.

Kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas verksamhet utövas i första hand genom att ta del av dokumentation från eller genom deltagande i:

- Prognos-, delårs- och helårsrapporter där centrala delar vid samtliga rapporteringstillfällen är bedömning av hur väl nämnden eller utskottet uppfyller sitt grunduppdrag samt ekonomisk uppföljning.
- Handlingar och protokoll från nämndernas och bolagens sammanträden delges kommunstyrelsen.
- Budget- och bokslutskonferenser.
- Budgetunderlag och nämndernas verksamhetsplaner.
- Nämndernas arbete med internkontroll.
- Valda revisorers årliga granskningsrapport.
- Rapporter över fördjupade granskningar gjorda av de valda revisorerna.
- Information från valda revisorer i samband med kommunens delårsrapport samt genom dialogmöte.
- Uppsikt över verksamhet som utförs av privata utförare följs upp enligt de uppföljningsrutiner som fastställts i Program för privata utförare.
- Årlig prövning om bolagens verksamhet under föregående år varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala kompetensen.
- Kommunstyrelsens samordnande processansvar för planerings- och uppföljningsprocesserna.

Uppsiktsplikten fullföljs även genom:

- Att nämnderna besöker kommunstyrelsen för att redogöra för sina verksamheter minst en gång per år. Detta sker i samband med någon utav de ordinarie uppföljningstillfällena, exempelvis vid beslut om fördjupad ekonomisk rapport och delårsuppföljning.
- Att bolagen besöker kommunstyrelsen för att redogöra för sina verksamheter minst en gång per år. Detta sker i samband med någon utav de ordinarie uppföljningstillfällena, exempelvis vid beslut om årsredovisning.

2.2 Uppsikt över kommunal stiftelse

I Kramfors kommuns koncern ingår Pensionsstiftelsen. En stiftelse, till skillnad från till exempel ett kommunalt bolag, saknar ägare som styr verksamheten. Stiftelsen styrs av stadgarna där det bland annat framgår hur stiftelsen ska förvaltas och vilket ändamål stiftelsen har. Kommunstyrelsen har rätt att när som helst ta del av stiftelsens räkenskaper och övriga handlingar samt i övrigt inspektera stiftelsen i sin uppsiktsplikt. Under verksamhetsåret följs stiftelsens verksamhet upp i regelbundna rapporter till kommunstyrelsen.

2.3 Uppsikt för verksamhet enligt avtalsamverkan

I de fall där kommunen har verksamhet som bedrivs av annan kommun på uppdrag av Kramfors kommun har kommunstyrelsen uppsikt över verksamheten.

En del i uppsiktsplikten är att kommunstyrelsen får ta del av:

- Redovisning från ansvarig nämnd i samband med nämndens årsrapport/verksamhetsberättelse. Enligt kommunallagen ska styrelsen årligen till fullmäktige rapportera om kommunens avtalsamverkan, vilket görs i samband med årsredovisningen.

2.4 Uppsikt över kommunalförbund och samordningsförbund

Kramfors kommun är medlem i Räddningstjänsten Höga-Kusten Ådalen, kommunalförbundet kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland, kommunalförbundet Västernorrland och Samordningsförbundet Kramfors. Kommunstyrelsens uppsikt över kommunalförbund och samordningsförbund utövas i första hand genom att de tar del av:

- Budget och verksamhetsplan.
- Årsredovisning och delårsrapport, samt revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapporter.

Uppsiktsplikten kan också fullgöras genom att företrädare från kommunal- och samordningsförbund besöker styrelsen.

2.5 Årsredovisning och ansvarsfrihet i nämnder, bolag och förbund

Kommunfullmäktige prövar frågan om godkännande av årsredovisning och ansvarsfrihet i styrelse och nämnder, Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen, Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland samt för Samordningsförbundet Kramfors.

Kommunstyrelsen beslutar om instruktion till ägarombud inför bolagsstämmorna samt utser bolagsstämmoombuden.